

Kultur – og Kirkedepartementet
Kirkeavdelingen
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Kyrkjekontoret i Surnadal 01.09.2008
Vår sakshandsamar: Ingeborg Nordlund
Vår ref.: 08/00029-003
Arkivkode: 002

Høring - Styrket demokrati i Den norske kirke Høringssvar fra de kirkelige råd i Rindal og Surnadal

Følgende råd står bak uttalen:

Rindal sokneråd
Øye og Ranes sokneråd
Mo sokneråd
Stangvik sokneråd
Todalen sokneråd
Åsskard sokneråd
Stangvik og Surnadal kyrkjelege fellesråd

Innledende

Vi ser det som viktig og bra at nettopp demokratiutviklingen i Den Norske Kirke blir satt på dagsorden, og at de demokratiske valgte organ, som kjenner dette daglig på kroppen får bidra med sine erfaringer og innspill til videre utvikling.

Vi savner en gjennomtenkning av hva slag demokrati vi ønsker i kirken. Ønsker vi et konsensusdemokrati eller et flertallsstyre? Vi mener det er viktig at vi får et demokrati der samtalen og at alle synspunkt kommer til orde før en gjør vedtak Vi ønsker et demokrati der en diskuterer seg fram til fellesskapsløsninger i stedet for et flertallsstyre der en forsvarer sitt eget uten å vurdere motstanderens synspunkter. Valgform og organisatorisk oppbygging kan bygge opp under og forsterke eller være dempende på konflikter. I dag fungerer disse former side om side. Ett sokns fellesråd har færre utfordringer på dette en fellesråd med mange sokn og svært forskjellige sokn, hva folketall angår. Dette er en demokratisk utfordring for kirken.

Tid for høring

Rådene mener at det kirkelige demokrati er en så viktig sak, at en kanskje burde fått mer tid til å avgjøre høring på. Flere lokalt hadde da fått delta i prosessen. Slik det ble, har ikke alle rådene fått tid til å sette seg godt inn i og behandle saken på en god måte.

Mandat for arbeidsgruppen

Gruppen har gjort et godt arbeid i forhold til de tre problemstillinger som ble løftet opp. Men det er fortsatt viktige tema angående det kirkelig demokrati som det må jobbes med.

Valgordninger og tilsetting av biskop og prester er viktig. Men det er også andre viktige brikker som må på plass i det kirkelige demokratiet.

Kap 5 Valgordninger.

Valg av kirkemøte/bispedømmeråd:

Vi slutter oss til forslaget om direktevalg av kirkemøte med bispedømmet som valgkrets. Vi slutter oss også til ordningen med preferansevalg. Vi ser det som ønskelig at det er en link mellom sokneråd/fellesråd og at de medlemmer som evt skal velges av menighetsrådene bør være medlemmer i et råd i prostiet.(direkterepresentasjonstanken ligger bak forslaget)

Vi er kritiske til økningen av antall valgte medlemmer dersom økonomien til denne økningen skal tas fra andre kirkelige formål.

Valg av sokneråd

Valgdag og valg av lokale

Vi har gjennomført valg etter ordningen som foreslås 3 ganger (2008, 2006 og 2002), og har udelt gode erfaringer med det. Jo nærmere fysisk soknerådvalg og kommune/stortingsvalg valget var, jo høyere valgdeltakelse.

Valg bør skje i samme hus. Hos oss har det bare vært positive reaksjoner fra velgere og kommune. God planlegging, tidlig kontakt med de lokale valgstyrene og tilrettelegging er viktig.

Vi mener at stortingsvalget bør velges fremfor kommunevalget, både fordi det er større deltakelse ved stortingsvalg og at vi "konkurrerer" om listekandidater og det kan være vanskelig å få folk til å stille på to lister samme dag. Kirkesakene kan også fort drukne i de andre lokale sakene. Vi ønsker også bruke noe energi lokalt i forhold til utfordring av de politiske partier i kirkesaker til kommunevalget. Vi er redd det fort kan bli en politisering av soknerådvalget dersom dette blir blandet sammen. Forhåndsvalgmulighet bør gis vidt og til ulike tider, med det er nok med et sted samtidig i kommunen.

Kanskje bør det åpnes for stemmegivning på lørdag for pendlere?

Valgregler:

Vi mener det er viktig at valgreglene endres nå når valget legges til samme dag som de offentlige valg. Det bør være samme opptellingsregler for valgene, dette for å lette informasjonen til velgerene og fordi dagens opptellingsregler for soknerådvalg er udemokratiske. Soknerådvalg har av noen velgere blitt kalt en parodi – dette må endres så raskt som mulig.

I praksis er det i dag det sittende sokneråd som utpeker sine etterfølgere med valget som en slags sandpåstrøing. Soknerådet fungerer som nominasjonskomite og setter opp så mange navn som skal inn.

Dette kan unngås om en innfører de samme telleregler som ved kommunestyrevalg, der alle navn som står på listen får stemmer og listene inneholder flere navn enn de som skal velges.

Det bør også stilles et krav om at listen skal inneholde minst dobbelt så mange medlemmer og varamedlemmer som de som skal velges inn, for at valget skal bli reelt.

Med økt valgdeltakelse vil en erfaringsvis få mange rene lister, det blir dermed enda viktigere at de rettingene som blir gjort på listene blir registrert samme hvor på lista de blir gjort.

Strykning som mulighet bør også bort fra soknerådvalg.

Manntall etc.

Manntall og valgmateriell må gjøres ferdig tidlig slik at forbederdelse til valg kan skje i april/mai. Det bør åpnes for prøveordning for elektronisk valg f.eks i Oslo ved utdanningssettene.

Valgkort

Sammen med valgkort må lister til valgene med presentasjon av kandidater sendes ut. Utsending av valgkort gir mye ekstraarbeid i forhold til medlemsregisteret og oppdatering bør gjøres så nært inntil utskriving av valgkort som mulig. Om midler blir stilt til disposisjon kan mange kirkekontor selv stå for utsendingene. En del fellesråd har erfaring fra de siste valg som kan nyttes evt. selges til nabofellessråd med mindre administrasjon.

Opplæring av folkevalgte

Det er viktig å få kontinuitet i rådsarbeidet. Det kan derfor være en ide å begynne arbeidet allerede med listekandidatene. Soknerådet kan invitere dem på møte og trekke dem med i strategidebatt før valget. Det vil gi mulighet til mediaomtale av de som står på liste og deres visjoner for perioden. Oppgavedeling og rolleforståelse er viktige tema som det bør gis opplæring i både til valgte og ansatte samtidig. Nåværende ansvars- og myndighetsfordeling mellom kirkelige råd og ansatte er for komplisert, her trengs det en klargjøring og forenkling. Kanskje vil overføring av arbeidsgiveransvaret for alle kirkelig ansatte til kirkeligeråd være et tiltak for å gi mer ryddighet.

Evaluerings/Utviklings tiltak

Vi ser det som viktig at det blir gjennomført en erfarings- og motivasjonsundersøkelse som beskrevet i kap. 8 . Den bør ikke bare ha fokus på motivasjonsfaktorene for at mennesker kan se det som sin oppgave å stille til kirkelige valg også for flere perioder.

Ut fra vår erfaring ser vi det som viktig at det legges til rette klare visjoner for kirkens arbeid, at arbeidsdelingen mellom de ulike organer og ansatte er klar og at det er mulighet for reell beslutningsmyndighet uten unødvendig byråkrati. For å få de demokratiske rådene til å fungere i tråd med intensjonene og lovverk (f.eks forvaltningslov og offentlighetslov) kreves det personalressurs som kan effektivere tiltak for alle råd. Det bør åpnes opp for forsøksordninger både på organisasjonsformer og valgordninger.

Økonomi

Alle forslagene til tiltak som er fremmet krever økonomi og kvalifisert arbeidskraft. Det er viktig at dette ikke blir belastet den bevilgning som er der i dag, men kommer inn som friske midler. Møtegodtgjørelse bør det gjøres et sentralt vedtak om, som kan knyttes til lokale variabler. Det kirkelige demokrati forutsetter at det er tilgang på faglige og administrative ressurser. Samtidig som demokratiet ikke kan fungere uten en administrativ ressurs, må vi tilstrebe et kirkelig regelverk som gir delegasjon til de lokale organer og et reelt handlingsrom uten unødvendig byråkrati og kontroll.

Det videre arbeidet med demokratiseringsreformen

De kirkelige råd i Rindal og Surnadal slutter seg til utvalgets fremlegg på de fleste punkt. Vi mener at det fortsatt er rom for å vurdere flere sider ved det kirkelige demokrati gjennom forsøk og forskningsvirksomhet. Vi mener det er viktig at vi får et demokrati der samtalen og at alle synspunkt kommer til orde før en gjør vedtak. Vi ønsker et demokrati der en diskuterer seg fram til fellesskapsløsninger i stedet for et flertallsstyre der en forsvarer sitt eget uten å vurdere motstanderens synspunkter. Valgform og organisatorisk oppbygging kan bygge opp under og forsterke eller være dempende på konflikter.

Venleg helsing

Ingeborg Nordlund

Kyrkjevevje